

Jeugdonderzoek in Vlaanderen

Het JOP stelt zich voor

Karen Van Nuffel

Het jeugdonderzoek in Vlaanderen krijgt maar weinig aandacht. Het meest recente overzicht van beschikbaar jeugdonderzoek in Vlaanderen dateert van 1993. Dat gebrek aan structurele aandacht leidt tot versnippering in het jeugdonderzoek. Bovendien blijft daardoor ook de systematische theorievorming en interpretatie achterwege. Het nieuwe JeugdOnderzoeksPlatform (JOP) gaat daarin verandering brengen.

Een platform voor jeugdonderzoek

Het jeugdbeleidsplan van de Vlaamse regering formuleert volgende bekommernis: "Eén van de voornaamste pijnpunten in Vlaanderen is het gebrek aan voldoende jeugdonderzoek en het gebrek aan afstemming tussen de verschillende onderzoeksprojecten die lopen. Ook met de communicatie over de onderzoeksresultaten schort er iets."

Momenteel kunnen statistische gegevens over jongeren niet onderling in verband worden gebracht omdat onderzoekinstellingen met verschillende eenheden werken en dus een andere manier van afbakenen gebruiken. Databanken en bevestigingen leveren fragmentaire resultaten op, zonder zicht op het grotere geheel. Bovendien liggen titels, rapporten en resultaten van jeugdonderzoek verspreid over tal van kleine databanken voor eigen gebruik. Contacten en samenwerking tussen diverse onderzoeksgroepen komen eerder toevallig tot stand. Een ander euvel is dat het aanwezige kennispotentieel van jeugdwerkers te weinig wordt aangesproken: ervaringskennis over jeugd, knowhow en expertise over de omgang met jeugd, vindt lang niet altijd een weg naar andere actoren, ook niet naar het beleidsniveau.

Als antwoord op die euvels werd op 1 april 2003 op initiatief van de minister van Jeugd Van Grembergen het JeugdOnderzoeksPlatform (JOP) opgericht. Het JOP is een interdisciplinair samenwerkingsverband tussen drie onderzoeksgroepen van drie universiteiten: de onderzoeksgroep Tempus Omnia Revelat (TOR) van de VUB, de Vakgroep Sociale Agogiek van de UGent en de OnderzoeksGroep JeugdCriminologie (OGJC) van de K.U.Leuven. De drie groepen hebben een traditie van jeugdonderzoek, dat ze meestal voeren in samenwerking met het beleid en het werkveld. Daarnaast beschikken ze over uitgebreide netwerken met andere onderzoeksgroepen in binnen- en buitenland, waardoor ze hun platformfunctie kunnen waarmaken.

Inventariseren, synthetiseren en analyseren

Het JOP heeft als centrale opdracht het bestaande jeugdonderzoek in kaart te brengen, samen te vatten, te analyseren en op elkaar te betrekken. In een latere fase kan het zelf onderzoek opzetten en uitvoeren. Concreet betreft het volgende taken:

– een inventaris van bestaand (in eerste instantie Nederlandstalig) jeugdonderzoek maken

– een referentiekader voor de ontsluiting van jeugdonderzoek ontwikkelen

Dit referentiekader geeft de verschillende onderzoeksbenaderingen een plaats zodat ze op elkaar afgestemd kunnen worden. Het werk van de onderzoeksgroepen, die elk eigen invalshoeken vertegenwoordigen, vormt hierbij het vertrekpunt.

– bestaand onderzoeksmateriaal analyseren

Het JOP zoekt een antwoord op vragen als: Waarom kiest men voor kinderen en jongeren als onderzoeksgroep? Welke situaties brengt men in beeld? Vanuit welke probleemdefiniëring vertrekt men? Hoe kijkt men naar kinderen en jongeren? Op welke manier gaat men kennis over kinderen en jongeren verzamelen? ... Het JOP bekijkt welke diversiteit aan situaties jeugdonderzoek herkent, erkent en ondersteunt.

– relevante onderzoeksvragen opstellen

De analyse van bestaand jeugdonderzoek leidt tot nieuwe onderzoeks- en beleidsvragen. Die kunnen de basis vormen voor nieuwe gegevens over en nieuwe visies op de leefwereld en leefsituatie van jonge mensen.

– een monitor ontwikkelen

Het JOP wil een monitor ontwikkelen. Dat is een onderzoek dat de leefwereld, levensomstandigheden en activiteiten van kinderen en jongeren periodiek in beeld brengt.

– een methode voor de samenwerking tussen beleid, werkveld en onderzoek ontwikkelen

Het JOP gaat op zoek naar een methode om onderzoeksmateriaal te ontsluiten. Die ontsluiting 'vertaalt' onderzoeksgegevens naar het beleid en het werkveld en zet vragen die leven bij beleids- en praktijkactoren om in onderzoeksvragen en -thema's. Meer specifiek zal het JOP de Vlaamse regering wetenschappelijk ondersteunen bij het opmaken en vormgeven van het jeugdbeleid. De kennis die het JOP genereert, kan een van de inspiratiebronnen zijn voor een maatschappelijk 'geïntegreerd' jeugdbeleid. Dit wil zeggen dat het jeugdbeleid beleidsmaatregelen in alle beleidssectoren meer op elkaar afstemt én dat jongeren zich hierin herkennen, zich erkend voelen en er zich door aangesproken weten.

Het JOP wil geen wetenschappelijk eiland zijn. Via uitwisselingen met het werkveld, beleidsmakers en wetenschappelijke partners tracht het aan te sluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen. Om een breed draagvlak te creëren, zal het JOP een adviesgroep samenstellen en regelmatig workshops organiseren. Op 16 december 2003 vindt de eerste workshop over de voorstelling van het JOP en de onderzoeksactiviteiten van de drie partners plaats. Bovendien vormt dit het startsein voor een wisselwerking tussen onderzoek, werkveld en beleid. Met de workshopformule streven we naar een actieve inbreng van het publiek met aandacht voor de verwachtingen van onderzoeks-, beleids- en praktijkmensen ten opzichte van de inventarisatie en synthese van het jeugdonderzoek. In de nabije toekomst werkt het JOP aan een eerste publicatie over het thema diversiteit en maatschappelijke uitsluiting met betrekking tot kinderen en jongeren.

Contactpersoon: Prof. Dr. Vettenburg Nicole, vakgroep sociale agogiek, UGent, H.Dunantlaan 2, 9000 Gent, tel. 09 264 64 02, e-mail Nicole.Vettenburg@UGent.be.

Uit: KRAX. Vakblad van het jeugdwerk. Jaargang 3, nummer 3-4, dec-jan-feb 2003-2004, pp. 13-14.

Meer info over Krax: www.steunpuntjeugd.be/krax.